

Kamil Zawicki

Adwokacki staż w Niemczech

Palestra 46/11-12(539-540), 164-166

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Goście składali radcom prawnym wyrazy uznania za wytrwałość w walce o podnoszenie prestiżu zawodowego i gratulowali im znacznego rozszerzenia w ostatnich latach zakresu spraw, którymi mogą się zajmować. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego Lech Gardocki wyraził natomiast pogląd, iż „osiąganie sukcesów ma swoją cenę i może przedstawianie tego jako pewnej martyrologii korporacji radców prawnych jest pewną przesadą”.

Głos zabrali także zagraniczni goście, m.in.: Dianne P. Kempe, prezes International Bar Association (skupiającej ponad 160 organizacji prawniczych z całego świata), dr Konrad Meingast, honorowy prezes Europejskiego Stowarzyszenia Prawników, Joel Katz, prezes Komitetu Europy Wschodniej w Izraelskim Stowarzyszeniu Prawników, a także adwokaci i prawnicy z Francji, Niemiec, Słowacji, Litwy i Macedonii reprezentujący korporacje zawodowe, z którymi polski samorząd radców prawnych współpracuje na stałe.

Na zakończenie uroczystości na Zamku stu sześciu radców prawnych uhonorowano odznaczeniami państwowymi. Wszyscy członkowie korporacji otrzymają wybite z okazji jubileuszu pamiątkowe medale.

Agnieszka Zakrzewska

ADWOKACKI STAŻ W NIEMCZECH

W okresie od 2 maja do 28 czerwca 2002 roku niżej podpisany uczestniczył w programie stypendialnym pod nazwą Multilaterales Hospitationsprogramm fuer Rechtsanwalte aus Mittel – und Osteuropa, zorganizowanym przez Bundesanwaltskammer, Deutsche Stiftung fuer internationale rechtliche Zusammenarbeit e.V. oraz DeutscherAnwaltsVerein.

Do udziału w programie zaproszono 17 adwokatów i aplikantów adwokackich ze wszystkich niemalże krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Swojej reprezentacji nie miały jedynie Albania, Macedonia, Bośnia i Hercegowina oraz Białoruś. Kandydatów wyłoniono na podstawie procedur konkursowych, uzgodnionych przez organizatorów z krajowymi samorządami adwokackimi. Celem programu było zapoznanie uczestników z podstawowymi zagadnieniami wybranych dziedzin prawa niemieckiego i europejskiego oraz ze specyfiką wykonywania zawodu adwokata w Republice Federalnej Niemiec, a także w wymiarze szerszym – w całej zjednoczonej Europie. Zapewne w intencji organizatorów leżało również umożliwienie uczestnikom programu nawiązanie międzynarodowych kontaktów zawodowych.

Program składał się z dwóch części: teoretycznej – obejmującej serię wykładów, prowadzonych przez sędziów, przedstawicieli wiodących niemieckich kancelarii, pracowników naukowych tamtejszych uczelni i instytutów naukowych oraz prak-

tycznej, polegającej na odbyciu miesięcznej praktyki w wybranej kancelarii adwokackiej.

Program stypendium kończyło krótkie seminarium podsumowujące jego wyniki, połączone z wyjazdem do Brukseli, zwiedzaniem Parlamentu Europejskiego i serią spotkań z organizatorami w ich przedstawicielstwach przy organach Unii Europejskiej.

Wykłady prowadzone były w okresie od 2 do 17 maja 2002 roku w Andreas Hermes Akademii – pięknie położonym ośrodku konferencyjnym na przedmieściach Bonn. Taka lokalizacja, w szczególności usytuowanie ośrodka w bardzo zacisznym miejscu, na skraju kompleksu leśnego, z jednej strony ułatwiała skupienie w czasie codziennych wielogodzinnych wykładów, z drugiej zaś strony dawała możliwość relaksu i niewątpliwie przyczyniła się do integracji całej grupy. Zajęcia pozamerytoryczne dawały szansę wymiany ciekawych doświadczeń i dokonywania obserwacji na temat kultury, obyczajowości, mentalności, sytuacji politycznej i gospodarczej w poszczególnych krajach. Oczywiście rozmawialiśmy również o powszednich trudnościach pojawiających się w pracy adwokata i aplikanta, co czasem przynosiło komiczne i absurdalne wręcz odkrycia. Cechą łączącą wykonywanie zawodów prawniczych w krajach dawnego bloku wschodniego okazuje się bowiem być dostrzegalny prawie wszędzie brak pełnej normalności.

W mojej opinii sposobność do wymiany poglądów i doświadczeń była równie cenna jak sam program merytoryczny, do którego omówienia chciałbym w tym miejscu przystąpić.

W swoim założeniu program miał zapewnić uczestnikom możliwość zapoznania się z podstawowymi gałęziami prawa niemieckiego i europejskiego. Szczególny nacisk położony został na kwestie praktyczne, jednak efekty w tym zakresie nie były w pełni zadowalające. Stało się tak zapewne dlatego, że poziom wiedzy grupy na przedstawiane tematy był zróżnicowany, a problematyka okazała się być na tyle obszerna, że prelegentom trudno było ją wyczerpująco przedstawić w czasie, którym dysponowali.

Muszę przyznać, że ukończenie Szkoły Prawa Niemieckiego, wpisanej już na dobre w program kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim, oraz praca w kancelarii, w dużej mierze zajmującej się polsko-niemieckim obrotem prawnym, dawały duży komfort i możliwość prowadzenia swobodnej dyskusji.

W zaproponowanym uczestnikom bogatym programie merytorycznym część zajęć zasługiwała na szczególną uwagę. Zarówno ze względu na osobowość wykładcy jak i samą tematykę należałoby tu wymienić z pewnością wygłoszony przez adv. dr. Stefana Kroella wykład pt. „Umowa sprzedaży na tle BGB i Konwencji Wiedeńskiej o międzynarodowej sprzedaży towarów”, referowane przez mec. Barbarę Brenner prawo upadłościowe ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień międzynarodowych oraz poprowadzony przez adv. Gerarda Schwenda wykład na temat łączenia się i przejść spółek.

Ciekawą propozycję stanowił też cykl prelekcji poświęconych niemieckim i europejskim regulacjom dotyczącym adwokatury i ich korelacji z postanowieniami GATS. Bardzo interesujące były tu zagadnienia marketingu i reklamy usług adwokackich, rozumienia pojęcia konfliktu interesów, lobbingu gremiów skupiających adwokatów na szczeblu federalnym i unijnym.

Seminarium przerwane zostało wyjazdem na Deutscher Anwaltstag, największe doroczne zgromadzenie adwokatury niemieckiej. W tym roku obrady odbywały się w pięknych wnętrzach hotelu Arabella Sheraton Grand Hotel oraz Residenz Munchen w Monachium. Uczestnicy brali udział w uroczystym otwarciu oraz mieli możliwość uczestnictwa w wielu seminariach, wykładach monograficznych i spotkaniach grup dyskusyjnych. Nie brakło również czasu na rozmowy w kularach, zwiedzanie Monachium i zakosztowanie jego specyficznej atmosfery.

Pobyt wieńczyła wizyta w Nowej Pinakotece, gdzie podziwiać można wybitną kolekcję malarstwa niemieckiego i europejskiego.

Praktykę przewidzianą w programie stypendium odbyłem w jednej z berlińskich kancelarii adwokackich. Jest ona średniej wielkości, wysoce wyspecjalizowaną kancelarią, nastawioną na obsługę podmiotów gospodarczych, w szczególności w zakresie prawa cywilnego, gospodarczego, antymonopolowego, upadłościowego, podatkowego oraz prawa autorskiego i mass mediów. W szerokim zakresie obsługuje ona klientów, którzy działają w ramach polsko-niemieckiego obrotu prawnego i gospodarczego.

Do podstawowych obowiązków praktykanta należało przygotowywanie pism procesowych, korespondencji oraz ich tłumaczenie. Ponadto towarzyszyłem adwokatom na rozprawach, posiedzeniach sądowych i uczestniczyłem w spotkaniach z klientami. Sporządzałem również opinie prawne, dotyczące poszczególnych zagadnień z zakresu polskiego prawa cywilnego i antymonopolowego, prawa niemieckiego oraz międzynarodowego obrotu prawnego.

W trakcie praktyki miałem możliwość praktycznego wykorzystania wiedzy zdobytej w czasie wykładów oraz zapoznania się z dodatkowymi wybranymi zagadnieniami prawa niemieckiego, szwajcarskiego i anglosaskiego, strukturą i funkcjonowaniem niemieckiego aparatu sprawiedliwości, w szczególności zaś z przebiegiem postępowania sądowego.

Wyjazd przyniósł wymierne korzyści naukowe, a także umożliwił nawiązanie współpracy z kolegami z innych krajów regionu, co z pewnością zaowocuje w przyszłości. Doprowadził również do zawarcia szeregu serdecznych znajomości i przyjaźni. Z niecierpliwością oczekuję spotkania jubileuszowego uczestników. Spotkania takie stały się już bowiem tradycją programu.

Podsumowując, chciałbym wyrazić swoje uznanie i skierować słowa podziękowania pod adresem organizatorów za wzorowe zorganizowanie pobytu, trafny dobór tematyki programu, stałą gotowość pomocy, jak również za szczególną serdeczność, z jaką nas goszczono.

Kamil Zawicki